

Celý text si můžete přečíst na adrese: 10.1787/9789264202030-en

Ukazatele zeleného růstu 2014

Přehled v českém jazyce

Ukazatele zeleného růstu OECD hodnotí plnění čtyř hlavních cílů: vytvoření modelu ekonomiky s nízkými emisemi uhlíku a hospodárným využíváním zdrojů; udržení základny přírodních zdrojů; zvýšení kvality života lidí a zavedení vhodných politických opatření a využívání ekonomických možností, jež zelený růst nabízí. Co možná nejobektivnější popis ústředních prvků zeleného růstu umožňuje šest klíčových ukazatelů: uhlíková a materiálová produktivita, souhrnná produktivita faktorů upravená s ohledem na životní prostředí, index přírodních zdrojů, změny využití a pokryvu půdy a míra vystavení populace znečištěnému ovzduší.

Hlavní závěry

Globální ekonomická a hospodářská krize v některých ohledech poněkud zmírnila zatížení životního prostředí. S obnovením růstu se však toto zatížení bude znovu stupňovat, a pokud vlády nepřijmou dostatečně razantní opatření, rychle přesáhne úroveň před krizí.

Zefektivnění využívání energie a přírodních zdrojů, aby se zlepšil stav životního prostředí, zachovala základna přírodních zdrojů a zlepšila kvalita života lidí, bude vyžadovat intenzivní, dlouhodobou práci. Bude zapotřebí, aby spolu úzce spolupracovaly resorty financí, hospodářství, průmyslu, zemědělství a také další ministerstva, jejichž rozhodnutí ovlivňují stav životního prostředí a mohou pomoci prosadit zelený růst. Nezbytný bude rovněž rozvoj lidského kapitálu prostřednictvím vzdělávání a rozšiřování dovedností.

Daří se nám přírodní zdroje a služby využívat efektivněji?

- V posledních 20 letech se produktivita zemí OECD ve vztahu k životnímu prostředí, tedy uhlíková, energetická a materiálová produktivita, nepochybně zvýšila. Mezi jednotlivými zeměmi a sektory však existují značné rozdíly. Emise oxidu uhličitého a míra využívání fosilních paliv již nejsou propojeny s ekonomickým růstem a v souvislosti se snahou rozšířit spektrum dodávky energie a snížit emise uhlíku hrají stále významnější roli obnovitelné zdroje energie. Země OECD dnes na jednotku materiálových zdrojů vytvářejí větší ekonomickou hodnotu než v roce 1990 a začíná se vyplácet investice do recyklování odpadu. Zlepšuje se také využití živin v zemědělství. Přebytky v poměru k výrobě klesají.
- Tento pokrok je výsledkem působení několika faktorů: politických opatření; útlumu ekonomické činnosti v důsledku krize; rozvoje sektoru služeb; přesunu výroby, která vyžaduje mnoho zdrojů a způsobuje velké znečištění, do zahraničí; zvýšení objemu obchodů.
- V mnoha oblastech se ale produktivita zvýšila jen málo a zatížení životního prostředí zůstává značně vysoké: emise uhlíku dále rostou; hlavním zdrojem energie jsou stále fosilní paliva, v některých případech díky podpoře státu; aby byl zajištěn ekonomický růst, spotřebovává se velké množství materiálových zdrojů; mnoho cenných materiálů se dále likviduje jako odpad.

Zůstává zachována základna přírodních zdrojů?

- Hodnocení přírodních zdrojů jednotlivých zemí vychází z neúplných informací různé kvality. Z pohledu kvantity došlo v hospodaření s obnovitelnými přírodními zdroji k pokroku. Celosvětová produkce ryb z mořského rybolovu se ustálila; komerční využívání lesních zdrojů probíhá udržitelným způsobem; čerpání obnovitelných zdrojů sladké vody zůstává navzdory nárůstu poptávky stabilní.
- Celkové zatížení přírodních zdrojů ovšem zůstává vysoké a stále je třeba řešit důležité problémy související s kvalitou přírodních zdrojů, ekosystémovými službami, jež zajišťují, a jejich integrovanou správou. Ubývá oblastí s velkou biodiverzitou a dochází ke znehodnocování ekosystémů. Biodiverzita je nejvýrazněji ohrožena v zemích s velkou hustotou zalidnění a v oblastech, kde se vlivem změn využívání půdy a rozvoje infrastruktury ve zvýšené míře vyskytuje fragmentace přirozených biotopů. V nebezpečí je také řada živočišných a rostlinných druhů. Třetina světových populací ryb je využívána nad únosnou míru a u mnoha lesních porostů hrozí degradace, fragmentace nebo přeměna na jiný typ krajiny. Silně zatíženy jsou nadále také vodní zdroje. V některých oblastech nedostatek vody omezuje ekonomickou činnost.

Mají zlepšení v oblasti péče o životní prostředí přínos pro obyvatelstvo?

- Většina lidí v zemích OECD profituje ze zvýšení úrovně hygieny. Téměř 80 % z nich žije v oblastech, kde fungují veřejné čističky odpadních vod. Míra vystavení populace vzduchu znečištěnému oxidem siřičitým a částicemi klesá. Zdraví lidí ale dále ovlivňují přízemní ozón, oxidy dusíku a velmi jemné částice. Z odhadu nákladů spojených se znečištěním ovzduší v zemích OECD vyplývá, že další omezení znečištění by přineslo nemalé úspory. Pozornost je stále nutné věnovat také modernizaci stárnoucích vodovodních a kanalizačních systémů a zajištění adekvátního čištění odpadních vod v malých a izolovaných sídlech.

Přináší uplatňování zelené strategie nové ekonomické možnosti?

- Státy se čím dál tím více snaží uplatňovat zelenou politiku. Podporují nové technologie a inovace a využívají různé ekonomické nástroje. O nových ekonomických možnostech – pracovních místech a konkurenceschopnosti, které zelená opatření přináší, však dosud není k dispozici dostatek srovnatelných informací. Statistické hodnocení dynamických aspektů zeleného růstu je obtížné a snahy o kvantifikaci se často zaměřují spíše na „zelené aktivity“ než na „zelenou transformaci“ ekonomiky a globálních dodavatelských řetězců.
- Podíl sektorů zaměřených na environmentální zboží a služby v ekonomice stále roste (třebaže je dosud nevelký). Dále se rozšiřuje výzkum a vývoj věnovaný otázkám životního prostředí a úsporného využívání energií financovaný z veřejného rozpočtu. Vzrostlo také procento „zelených“ patentů. Zvýšilo se i zdanění související se životním prostředím; v porovnání se zdaněním práce ale zůstává nízké. Snížila se podpora zemědělců, kteří životní prostředí zatěžují nejvíce, a zvýšila se podpora vázaná na požadavky ve vztahu k životnímu prostředí.
- Mezinárodní finanční toky, jež podporují zelený růst, se postupně mění. Trhy s uhlíkem v důsledku finanční krize a omezení průmyslové výroby zaznamenaly pokles a nové příležitosti se naopak objevily v oblasti čistých energií. Mezinárodní investice do této oblasti převýšily investice do technologií využívajících fosilní paliva. Nové možnosti nabídly také finanční instituce, které vydaly ekologické cenné papíry, a exportní úvěrové agentury, které usnadnily investování soukromých prostředků do projektů, u nichž se posuzuje dopad na životní prostředí. Rozvojová pomoc pro účely péče o životní prostředí se průběžně zvyšuje. Příspěvky na projekty zaměřené na obnovitelné zdroje energie postupně převýšily příspěvky na projekty využívající zdroje neobnovitelné.
- Velká část pozitivních změn se stále odehrává pouze na okraji. Politická řešení, která s tímto tématem souvisí, často netvoří skutečně ucelený systém a to přechod k zelenému růstu komplikuje. Státy dosud mnoha způsoby podporují výrobu a využívání fosilních paliv. Přechod k modelu ekonomiky s nízkými emisemi uhlíku ztěžují rovněž rozdíly v sazbách energetických daní, nízká úroveň zdanění paliv, jež silně zatěžují životní prostředí, a výjimky pro využívání paliv v některých

sektorech. Reforma daní by mnoha zemím přinesla možnost získat vyšší příjmy z daní a dosáhnout cílů v oblasti ochrany životního prostředí s nižšími náklady.

© OECD

Tento přehled není oficiálním překladem OECD. OECD-oversettelse.

Reprodukce tohoto přehledu je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD a název původní publikace.

Vícejazyčné přehledy jsou překlady výtahů z publikací OECD původně publikovaných v angličtině a francouzštině.

Jsou zdarma k dispozici v internetovém knihkupectví OECD www.oecd.org/bookshop

Další informace vám poskytne Odbor pro legislativu a překlady při OECD, Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštivte naši internetovou stránku www.oecd.org/rights

[Přečtěte si na portálu OECD iLibrary plné znění anglické verze!!](#)

© OECD (2013), *Green Growth Indicators 2014*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264202030-en